

Voetballen om het grote geld

Manchester City en Internazionale spelen in Istanboel de finale van Champions League. In de dertig jaar dat het toernooi bestaat, heeft voetbaljournalist Willem Vissers de invloed van de commercie sterk zien toenemen.

TEKST: BRAM DE GRAAF, BEELD: ANP

Willem Vissers weet het nog goed. Hij was bijna tien en mocht voor het eerst een Europa Cup 1-wedstrijd van Ajax uitkijken op televisie, voordien moest hij in de rust naar bed. Het was voorjaar 1972. De gouden Ajax-jaren met Johan Crujff, Sjaak Swart en Piet Keizer. “Een halve finale”, herinnert de sportjournalist van de Volkskrant zich. “Swart scoorde met een kopbal.” Daardoor haalde Ajax voor de derde maal in vier jaar tijd de belangrijkste Europese voetbalfinale. In 1969 werd kansloos verloren van AC Milan, maar in 1971 oververde het wél deze ‘beker met de grote oren’. Ook in 1972 en 1973 zou die cup naar Amsterdam gaan. Vanaf het voetbalseizoen 1955-1956 stredden landskampioenen uit Europese competities om die Europa Cup 1. Ook Feyenoord (1970) en PSV (1988) wonnen eens. In 1992 doopte UEFA het toernooi om tot Champions League. De Europese voetbalbond hoopte zo op meer recette-, sponsor- en tv-inkomsten. Tot dan toe onderhandelden de clubs zelf daarover.

Van Basten

Slechts een beperkt aantal grote sponso- ren mocht tegen hoge bedragen bij CL-wedstrijden adverteren. Kwalificatie leverde clubs veel geld op, net als gewon- nen wedstrijden. Hoe verder men kwam, hoe meer men ontving van de UEFA. De stadioninkomsten mochten de clubs zelf houden; door een poule- systeem speelde iedere club in ieder geval drie thuiswedstrijden. Daarna volgde een knock-outfase. In 1993 werd Olympique de Marseille de eerste winnaar, het ver- sloeg AC Milan. Vissers was als sportjour- nalist aanwezig. “Het was de laatste wed- strijd van Marco van Basten. In ben bij zo’n tien finales geweest. Hoogtepunt was natuurlijk de winst van Ajax in 1995 in Wenen: de blijdschap van de jonge Klui-

Heeft de Champions League aan charme verloren?

vert, Seedorf en Davids was geweldig om te zien.” Mooie herinneringen dus, maar met de naams- en opzetverandering verloor het toernooi volgens Vissers wel een deel van haar charme. “De naam is al misleidend: Champions League. Aan de Europa Cup 1 namen alle landskampioenen deel, ook die van IJsland en Luxemburg. Clubs als Steaua Boekarest en Rode Ster Belgrado konden ook winnen. Maar sinds 1997 mogen grote landen meer ploegen afvaar- digen, vanaf 1999 zelfs vier. Teams uit kleinere landen dringen sindsdien zelden meer door tot de laatste fase, Ajax was in 2019 een uitzondering. Spanje, Engeland, Duitsland en Italië maken de dienst uit. Je kunt de kanshebbers van tevoren uittekenen.” Maar, zoals Crujff al zei: elk nadeel heeft z’n voordeel. “In de knock- outfase zie je vaak fantastisch voetbal. De liefhebber wordt op zijn wenken bediend.”

Verschillen

De hoge inkomsten leidden tot grote verschillen in de competities van klei- nere voetballanden. Zo was Ajax, vaste klant op het hoogste podium, mede door de Champions League-inkomsten de laatste jaren oppermachtig in de Eredivi- sie. Om aan het toernooi te kunnen deel- nemen, namen clubs in het verleden vaak grote financiële risico’s. AZ (2009) en Twente (2010) werden dankzij flinke investeringen landskampioen, maar gingen daarna bijna failliet omdat ze te dure spelers hadden aangetrokken. Dankzij de goede prestaties van Neder- landse clubs in Europa plaatsen vanaf

2024 de beste twee teams van de Eredi- visie zich rechtstreeks voor de Champi- ons League. “Daarom zullen clubs deze zomer flink investeren in spelers.” Bijko- mend effect is dat topspelers steeds meer verdienen. “En het gat tussen voet- baller en toeschouwer is al ongelofelijk groot. Voetballers leven echt in een parallelle wereld. Voor mijn tijd kon je gewoon bij Piet Keizer aanbellen. Als zijn pet goed stond, liet hij je binnen voor een praatje. Nu staat er een muur van voorlichters tussen journalisten en spe- lers, en die muur wordt steeds hoger.”

Nederlandse club

Toch sluit Vissers niet uit dat een Neder- landse club de Champions League weer eens wint. In 2019 schreef hij nog dat het onmogelijk was. “Toen Ajax de halve finale haalde, kreeg ik mailtjes als: ‘Je ontslag al ingediend?’ Ik reageerde met: ‘Ze moeten nog wel winnen.’ En dat gebeurde niet. Dus achteraf had ik, helaas, gelijk. Ajax wist toen met gretige uit het buitenland teruggehaalde routi- niërs en jonge eigen talenten ver te komen. Dat kan best weer gebeuren. Ik zeg dus nooit meer ‘nooit’.” Dit jaar vindt de finale plaats in het Atatürk Olympisch Stadion in Istanboel. Aan de eerste keer dat de finale daar gespeeld werd, AC Milan - Liverpool in 2005, bewaart Vissers mooie herinnerin- gen. “Milan leidde in de rust met 3-0, het werd 3-3. Liverpool won uiteindelijk na strafschoppen.” De finale is dit jaar weer een Brits-Italiaans onderonsje: Manchester City - Internazionale. “Ik zou het leuk vinden als Inter, met de Nederlanders Denzel Dumfries en Stefan de Vrij in de gelederen, wint. Maar City speelt momenteel het beste voetbal. De clubs hebben heel verschillende speelstijlen, dus het kan een interes- sante wedstrijd worden.”

► CHAMPIONS LEAGUE 19.55 RTL 7